

Seat No. : _____

MA-I-116
April-2007
Psychology
Paper-IV
(Industrial & Organisational Psychology)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

સૂચના : દરેક મુખ્ય પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧. ઔદ્યોગિક મનોવિજ્ઞાનની વ્યાખ્યા સ્પષ્ટ કરી, તેનું કાર્યક્ષેત્ર વર્ણવો.

અથવા

માનવચંત્ર વિદ્યા એટલે શું ? ઉદ્યોગમાં માનવચંત્ર વિદ્યાનું મૂલ્ય ચર્ચો.

૨. ઔદ્યોગિક થાક એટલે શું ? થાકને અસર કરતા ઘટકોની ચર્ચા કરો.

અથવા

ઉદ્યોગમાં સલામતીની વ્યવસ્થા કઈ રીતે ગોઠવી શકાય ? ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રે સલામતી વ્યવસ્થાનો કાર્યક્રમ સૂચવો.

૩. “ઉદ્યોગમાં પર્યાવેક્ષક, સંચાલક મંડળ અને કર્મચારીઓ વચ્ચેની મહત્ત્વની કડી છે.” – સમજાવો.

અથવા

“ઉદ્યોગમાં ઔદ્યોગિક સંબંધોની જાળવણીની જવાબદારી સંચાલકો તેમજ કામદાર સંઘો – બંનેની છે”. વિગતે સમજાવો.

૪. કોઈપણ બે પેટાપ્રશ્નોના જવાબ આપો :

(અ) સ્ત્રી કર્મચારીઓના અનુકૂલનની સમસ્યાઓ અને ઉકેલો વર્ણવો.

(બ) બેરોજગારીના મનોવૈજ્ઞાનિક પાસાઓ ચર્ચો.

(ક) મનોવલણોની ઉત્પાદન પર થતી અસરો વર્ણવો.

(ડ) ‘કાર્યસંતોષ’ નો અર્થ આપી તેના પર અસર કરતા વૈયક્તિક પરિબળો સમજાવો.

૫. કોઈપણ બે પેટાપ્રશ્નોના જવાબ આપો :

(અ) વેતન-પ્રલોભનની યોજનાઓ વર્ણવો.

(બ) બિન-આર્થિક પ્રલોભનોનું ઉદ્યોગમાં મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો.

(ક) ગ્રાહક વર્તનને સમજવામાં મનોવિજ્ઞાનનો અભ્યાસ કેટલે અંશે ઉપયોગી છે ? સમજાવો.

(ડ) “ઉપભોક્તા જ્યુરી પદ્ધતિ” અને “વાંચનક્ષમતા સર્વેક્ષણો” ની પદ્ધતિઓની જાહેરાત ચકાસણીના સંદર્ભે ચર્ચા કરો.

Seat No. : _____

MA-I-116
April-2007
Psychology
Paper-IV
(Industrial & Organisational Psychology)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instruction : All main questions carries equal marks.

1. Clarify the definition of Industrial Psychology and describe its scope.

OR

What is Human factors engineering ? Discuss the importance of Human factors engineering in Industry.

2. What is industrial fatigue ? Discuss the factors affecting fatigue in industry.

OR

How the method of safety can be introduced in industry ? Suggest the programme for safety in industry.

3. “Supervisor in industry is an important link between the management and employees”.
– Discuss

OR

“The management and the trade unions, both are responsible for maintaining the healthy industrial relations in industry”. Explain in detail.

4. Answer any **two** of the following sub-questions :

(A) Describe the adjustment problems and solutions of working women.

(B) Discuss Psychological aspects of unemployment.

(C) Describe the effects of attitudes on production.

(D) Define job-satisfaction and describe personal factors which influence job-satisfaction.

5. Answer any **two** of the following sub-questions :

(A) Explain wage incentive plans.

(B) Clarify the importance of non-financial incentives in industry.

(C) To what extent the knowledge can be useful in understanding the consumer behaviour ? Explain.

(D) Describe “Consumer jury method” and “Survey of reading capacity” method for evaluating advertisement.